

Talousarvion 2027 ja taloussuunnitelman 2027–2029 laadintaohjeet sekä valmistelua ohjaavan ohjeen muutos koulujen oppilasmäärärajasta.

Khall 15.06.2026 § 126

Valmistelu kaupunginjohtaja Jori Reijula, puh. 045 847 1133,
konsernipalvelujohtaja Vesa Urtti, p. 0400 447 383,
sivistystoimenjohtaja Leena Kilpeäinen, p. 0400 542 062, vs.
kaupunkiympäristöjohtaja Katja Rissanen, puh. 040 846 9816

Kuntalain 110 §:n mukaan "Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota."

Kunta-alan vuosien 2027–2029 tiedossa olevien sopimuskorotusten vuosittainen kustannusvaikutus on laskettu seuraavasti (huomioiden korkoa korolle vaikutus):

- 2027 2,1 %
- 2028 1,62 %
- 2029 ei tiedossa olevaa sopimuskorotusprosenttia

2,1 prosentin euromääräinen vaikutus vuoden 2027 henkilöstömenoihin on 0,78 milj. euroa.

Kehyslaskelma osoittaa talousarviovuodelle 2027 noin 3,1 miljoonan euron alijäämää ja taloussuunnitelmavuosille 2028 ja 2029 noin 1,1 ja 0,2 miljoonan euron vuosittaista alijäämää. Verotulot ja valtionosuudet on otettu saatavissa olevista ennusteista.

Taloussuunnitteluvuosille on arvioitu 1,0 miljoonan euron sopeutustavoite palveluverkkoon liittyen.

Kaupunginhallitus linjaa lokakuun loppuun mennessä sopeutustarpeen määrän ja painotuksen toimialojen suhteen. Lokakuun aikana järjestetään myös valtuustoseminaari, jossa talouden sopeuttaminen nousee asialistalle. Kaupunginhallitus käsittelee talousarvion laadinnan tilannetta syksyn kokouksissa ja viimeistään marraskuussa 9.11.2026 päättää toteutettavista keinoista. Valtuusto päättää veroprosenteista 16.11.2026 ja itse talousarviosta joulukuun kokouksessa 7.12.2026.

Talousarvion ja taloussuunnitelman valmistelussa sopeuttamistarvetta on tarkasteltava koko palvelurakenteen näkökulmasta. Talouden tasapainottaminen edellyttää, että palvelujen järjestämistapoja, palveluverkon laajuutta ja toiminnan kustannusvaikutuksia arvioidaan suhteessa väestö- ja asiakasmäärien kehitykseen. Tämän vuoksi osana talousarviovalmistelua on tarpeen arvioida myös aiempien palveluverkkoratkaisujen ja niitä ohjaavien linjausten ajantasaisuutta.

Tilastokeskuksen tietokannan mukaan kaupungin asukasmäärä 31.12.2018 on ollut 20 607 asukasta ja 31.12.2025:19 020 asukasta. Vuonna 2030 asukasmääräennuste on 17 607 ja vuonna 2040 ainoastaan 15 403 asukasta. 0-14 -vuotiaiden ennustetut määrät vastaavina aikoina ovat 1 406 ja 1 327 nuorta.

Perusopetuksen oppilasmäärä on (2.6.2026 tiedon mukaan) lv. 2025-2026: 1514 oppilasta ja ennustejakson loppuun (lv. 2032-2033): 911 oppilasta. Vähenemä (600 oppilasta) vastaa kokoluokaltaan Jämsänkosken yhtenäiskoulun (460 oppilasta) ja Kuoreveden yhtenäiskoulun (noin 130 oppilasta) tämänhetkisiä oppilasmääriä (yht. noin 590 oppilasta). Esityslistan mukana on perusopetuksen oppilasennusteesta tehty koonta (tiedot 2.6.2026).

Kaupunginvaltuusto on päättänyt v. 2019 valmistelua ohjaavan ohjeen peruskoulujen lakkauttamisprosessin aloittamisesta. Päätöksen mukaan, mikäli Juokslahden, Koskenpään tai Länkipohjan koulun oppilasmäärä vähentyy 30 oppilaaseen, niin kyseisen koulun lakkauttamisprosessi käynnistetään välittömästi siten, että koulu lakkautuu seuraavana parittomana vuonna. Oppilasmäärän tarkastelu tehdään vuosittain.

Perusopetuksen oppilasmäärä asiasta päätettäessä on ollut (lv. 2018-2019) 1884 oppilasta ja tuolloin ennustejaksoon loppuun (lv. 2025-2026) ennuste 1519 oppilasta. Kaupunginhallituksen kokousajankohtana 15.6.2026 on em. ennustejakson viimeinen lukuvuosi.

Vuonna 2019 asetetun oppilasmäärärajasta annetun valmistelua ohjaavan ohjeen säilyttämisen tarkoituksenmukaisuus on perusteltua arvioida. Kouluverkon osalta on pitäydytty kaupunginvaltuuston

talousohjelmalinjauksessa (talousarvio- ja taloussuunnitelmapäätös 12/2023).

Oppilasmäärärajasta annetun valmistelua ohjaavan ohjeen säilyttämisen mielekkyyttä voidaan puntaroida vähintään kahta kautta: yhtäältä sen voidaan nähdä antavan pienempien yksiköiden osalta näkymää ja turvaa jatkumosta, olevan toimintaedellytyksenä kyläläisten monenlaiselle toiminnalle ja kylän elinvoimaisuudelle ja toisaalta sitä voidaan tarkastella sen muuttumattomuudesta suhteessa 1) perusopetuksen kokonaisoppilasmäärän kehitykseen tämän hetkisen tiedon valossa ja 2) kaupungin talouden kehitykseen ja siihen vaikuttaviin tekijöihin mm. asukasmäärä, ikäluokkien muutokset ja soteuudistuksen vaikutukset.

Kaupungin taloudellinen tilanne on heikkenemässä (verotulot, valtionosuudet, vuokratulot, kustannuskehitys). Näköpiirissä ei myöskään ole lainsäädäntövelvoitteiden merkittävää vähenemistä - ainakaan lyhyellä aikavälillä. Kaupungin asukasmäärän ja väestön ikärakenteen muutokset sekä oppilasmäärän vähenemä ovat olleet jo pitkään tiedossa. Näistä syistä on perusteltua, että kaupunginvaltuusto arvioi oppilasmäärärajasta annetun valmistelua ohjaavan ohjeen säilyttämisen tarkoituksenmukaisuuden.

Taloustilanteen ennakoidun heikkenemisen takia palveluverkko- ja muita toiminnallisia muutoksia tulee talousarvion ja taloussuunnitelman valmistelussa tehtäväksi. Nämä toimenpiteet kohdentuvat kaupunkiorganisaation kaikkiin toimialoihin. Muutokset voivat tarkoittaa mm. palvelutoiminnan lakkauttamista toimipisteessä ja/ tai toiminnan keskittämistä, tilojen käytön tehostamista, ylläpidettävien kiinteistöjen ja liikunnan suorituspaikkojen vähentämistä sekä toimintaedellytysten (mm. avustukset) uudelleen arviointia.

Toimivalta, johon päätös perustuu:
Hallintosääntö 28 § kaupunginhallituksen tehtävät ja toimivalta

Ehdotus

Kaupunginjohtaja Jori Reijula

Kaupunginhallitus päättää

- 1) merkitä tiedoksi talousarviovuoden 2027 toimialakohtaiset kehysluvut sekä tuloslaskelmaosan kehysten,
- 2) antaa taloussuunnitelman laadintaohjeet, jotka sisältävät talousarvion käsittelyn aikataulutuksen,
- 3) palata talousarvion ja -suunnitelmavuosien 2027 - 2029 sopeuttamisen tilanteeseen syksyllä.

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle, että Juokslahden, Koskenpään ja Länkipohjan koulujen lakkauttamisprosessin aloittamisesta annetusta oppilasmäärärajaohjeesta luovutaan 1.9.2026 alkaen.

Päätös

Keskustelun aikana Aarre Luoto teki esittelijän ehdotuksesta poikkeavan esityksen:

Kaupunginhallitus päättää

- 1) merkitä tiedoksi talousarviovuoden 2027 toimialakohtaiset kehysluvut sekä tuloslaskelmaosan kehyksen,
- 2) antaa taloussuunnitelman laadintaohjeet, jotka sisältävät talousarvion käsittelyn aikataulutuksen,
- 3) palata talousarvion ja -suunnitelmavuosien 2027 - 2029 sopeuttamisen tilanteeseen syksyllä.

Oppilasrajamuutos pitää olla omana kohtana hallituksen esityslistalla eikä sisällytettynä talousarviolaadintaohjeeseen kuten se on nyt.

Aarre Luodon tekemää esitystä ei kannatettu, joten se raukesi.

Keskustelun aikana esittelijä tarkensi päätösehdotuksen 1.kohtaa seuraavasti:

- 1) merkitä tiedoksi talousarviovuoden 2027 toimialakohtaiset kehysluvut sekä tuloslaskelmaosan kehyksen niin, että talousarviovuoden 2027 ja taloussuunnitelmavuosien 2028-2029 verotuloennustetta pienennetään 500 000 eurolla.

Kaupunginhallitus hyväksyi tarkennetun päätösehdotuksen.

Aarre Luoto jätti eriävän mielipiteen oppilasmäärärajaohjeen osalta.

Kvalt 17.08.2026
521/02.02.00/2026

Päätös